

Møtereferat – Tilsynsforum

Dato:	20.06.2025
Klokkeslett:	Kl. 09-11
Møterom:	Digitalt møte
Tilstede:	Statlige tilsynsmyndigheter: Representanter fra Statsforvalteren, Kartverket, Arkivverket og Arbeidstilsynet. Kommunal og fylkeskommunal egenkontroll: Viken kontrollutvalgssekretariat (VIKUS) og Akershus og Østfold kontrollutvalgssekretariat (AØKS).
Forfall:	Statlige tilsynsmyndigheter: Datatilsynet og Mattilsynet. Kommunal og fylkeskommunal egenkontroll: Kontrollutvalgstjenester AS (kontrollutvalgssekretariat for Jevnaker og Lunner), Hanne Heen Wengen (kontrollutvalgssekretariat for Nesbyen, Gol, Hemsedal og Ål), Østfold kontrollutvalgssekretariat (ØKUS) og Kontrollutvalgssekretariat for Oslo.
Referent: Fakra Butt	
Møteleder: Fakra Butt	
Sak	Beskrivelse
1.	Generelle orienteringer Se Statsforvalterens presentasjon. Endelige KOSTRA-tall for 2024 Det er ingen vesentlige forskjeller mellom de foreløpige og endelige tallene i 2024-rapporteringen. Den økonomiske situasjonen i kommunene er fortsatt krevende. Stortinget og regjeringen understreker i sine budsjettdokumenter at kommunene har et selvstendig ansvar for å tilpasse utgiftene til faktiske inntekter. Dette krever omstilling og effektivisering for å sikre en bærekraftig drift over tid. Informasjon fra RNB 2025 og Kommuneproposisjonene 2026, herunder informasjon om statlig tilsyn med kommunesektoren RNB 2025 Forslagene til budsjettdokumentene ble presentert 15.mai, og er nå vedtatt av Stortinget.

Kommunesektorens inntektsrammer er styrket sammenlignet med det salderte budsjettet for 2025. I Revidert nasjonalbudsjett 2025 er skatteinntektene fra inntekt og formue justert ned med 0,7 milliarder kroner. Samtidig er anslaget for den kommunale kostnadsveksten (deflatoren) redusert fra 4,1 til 3,9 prosent, noe som gir en innsparing på om lag 1,1 milliarder kroner. Totalt gir dette en netto styrking av inntektsrammene på omtrent 0,4 milliarder kroner.

Pensjonskostnadene inkludert effekten av ny offentlig AFP har økt med 4,1 mrd. kroner i 2025 sammenliknes med anslaget til saldert budsjett 2025. Regjeringen foreslår, som lovet i nasjonalbudsjettet, å kompensere sektoren for denne økningen.

Kommuneopplegget 2026

Regjeringen foreslår en økning i kommunesektorens frie inntekter på mellom 4,2 og 4,9 milliarder kroner i 2026. Teknisk beregningsutvalg (TBU) anslår at demografiske endringer vil medføre merutgifter på 2,9 milliarder kroner. Det gir kommunene et økonomisk handlingsrom på mellom 1,3 og 2,0 milliarder kroner utover demografikostnadene.

Fra 2026 vil kompensasjon for økte pensjonskostnader inngå i den kommunale deflatoren. På vanlig måte vil anslag på den kommunale deflatoren bli omtalt i statsbudsjettet for 2026.

Statlig tilsyn med kommunesektoren

Regjeringen ønsker en mer målrettet og effektiv statlig styring av kommunesektoren. Det skal arbeides videre med å kartlegge tidsbruk knyttet til tilsyn, samt prøve ut nye arbeidsformer. Målet er å tilpasse tilsynet bedre til den enkelte kommunes situasjon og til sektoren som helhet. Det legges også opp til bedre samordning mellom statlige tilsynsmyndigheter for å redusere belastningen på kommunene og styrke kvalitet og rettssikkerhet.

Departementet mener at kommunenes endrede rammebetingelser – som mangel på arbeidskraft, dårligere økonomiske utsikter, utfordringer med regelverksetterlevelse på flere områder og en demografisk utvikling – er forhold tilsynsmyndighetene bør ha større oppmerksomhet på i tiden som kommer, både i planleggingen og gjennomføringen av tilsyn. Tiltak kan være å gjennomføre flere tverrfaglige tilsyn, gjøre felles prioriteringer og risikovurderinger, eller å kombinere faglig støtte, veiledning og tilsyn på nye måter.

Representantene i Tilsynsforumet delte erfaringer og drøftet hvordan vi, både individuelt og som gruppe, kan bidra til det videre arbeidet.

«Kjekt å vite om» informasjonspunkter

- NKRF: Søkefunksjonen i forvaltningsrevisjonsregisteret (www.forvaltningsrevisjon.no) er bedret. Registeret henter informasjon fra Tilsynskalenderen. Det er planlagt at registeret skal videreutvikles, og det er etablert et brukerpanel. Statsforvalternes nettverk for tilsynssamordnere er representert i brukerpanelet ved nettverkets leder.

	• KS: Skal utarbeide et faguavhengig refleksjonsverktøy knyttet til tilsyn med kommuner. Arbeidet settes i gang høsten 2025. • Det har også nylig blitt publisert den årlige rapporten <i>Status kommune 2025</i>, som omhandler status, resultater, utviklingstrekk og utfordringer i kommunesektoren. • KDD: Departementet har varslet at det årlige tilsynsseminaret vil bli avholdt 13. november 2025 kl. 10.00–15.00. Seminaret er rettet mot dem som utfører eller samordner tilsyn hos statsforvalterne eller nasjonale tilsynsmyndigheter. Hovedtemaet blir statlig tilsyn i lys av kommunesektorens endrede rammebetingelser, med aktuelle problemstillinger slik som behovet for differensierte tilsyn og viktigheten av å se ulike virkemidler i sammenheng.
2.	Tilsynssamordning Tilsynsmengden har økt mellom telletidspunktene, men aktiviteten er lavere enn i fjor. Det er Arbeidstilsynet står for hoveddelen av økningen i statlig tilsyn med kommunene, mens tilsynsaktiviteten fra øvrige statlige tilsynsmyndigheter har vært relativt stabil. Statsforvalteren har av ulike årsaker gradvis redusert sin tilsynsaktivitet innen barnehage, grunnopplæring og sosiale tjenester. Tilsynsbelastning Vurdering av tilsynsbelastning er kompleks og skjønnspreget. Den påvirkes av kommunenes kapasitet, antall og type tilsyn, og ressursbruk. I en tid med stramme budsjetter og store omstillinger blir dette ekstra utfordrende. Et sentralt spørsmål er om statlig tilsyn bør tilpasses kommunenes økonomiske situasjon – eller opprettholdes uavhengig av den. Det finnes ikke et klart svar. Det er Statsforvalterens vurdering at statlige tilsyn bør planlegges med en selvkritisk tilnærming, der omfang, innretning og nødvendighet vurderes løpende. Det bør også vurderes om målene kan nås med mildere virkemidler. Videreutvikling av tilsynskalenderen Tilsynskalenderen skal videreutvikles for å styrke planlegging og samordning av statlige tilsyn. For å søke om finansiering fra departementet må det utarbeides en konkret plan for ønskede forbedringer. Innspill og forslag ønskes <i>innen utgangen av august</i>.

3.	Runden rundt VIKUS Stram økonomi påvirker også forvaltningsrevisjoner. Enkelte kommuner har vedtatt å redusere budsjettet for forvaltningsrevisjoner i år, noe som fører til lavere aktivitet, både i år og trolig også neste år. Det anbefales at det ikke går for lang tid mellom forvaltningsrevisjoner, da regelmessig revisjon er viktig for å sikre god kontroll og oppfølging. AØKS Kontrollutvalgssekretariatet ser samme utvikling i fylkeskommunene som i kommunene når det gjelder økonomiutfordringer. Kontrollutvalgene er imidlertid opptatt av å opprettholde tiltenkt planer for forvaltningsrevisjoner. Planen så langt er i tråd med det som er lagt inn i Tilsynskalenderen. Kartverket Har utført tilsyn siden 2011, og skal i september i år holde et seminar om hvordan tilsyn kan tilpasses kommunenes situasjon enda bedre. Kartverket har et nasjonalt ansvar for å samle inn, forvalte og tilgjengeliggjøre kart og kartdata som er viktige for kommunal planlegging, beredskap og krisehåndtering. Det brukes betydelige ressurser på å beskytte disse dataene. For å sikre kvaliteten på oppmålingsarbeidet innføres det fra 1. januar 2026 krav om at oppmålingsforretninger i forbindelse med eiendommer må utføres av personer med landmålerbrev. Det er i dag for få landmålere i markedet i forhold til behovet, noe som vil føre til økt konkurranse og særlig utfordringer med rekruttering i distriktene. Arkivverket De planlagte tilsynene er gjennomført, men i et betydelig lavere omfang enn tidligere år. Dette skyldes hovedsakelig overgangen til det nye arkivregelverket. I tillegg var tilsynene som ble gjennomført, mer avgrensede. Erfaringene fra Arkivverket viser at risikovurderinger og innhenting av dokumentasjon gir bedre treffsikkerhet enn brede tilsyn. Arkivverket vil trolig være tilbake i normal drift først fra høsten 2026, noe som innebærer gjennomføring av rundt 60 tilsyn årlig. Arbeidstilsynet Gjennomføringen av tilsyn pågår med høy aktivitet. Kommunene er i førstelinjen på mange velferdsområder, og møter derfor Arbeidstilsynet på flere fronter. Arbeidstilsynets tilsynsstrategi for 2025-2029 fokuserer blant annet på forebygging av arbeidsrelaterte re sykdommer og skader, spesielt muskel og skjelettplager. Det planlegges at tilsynsinnsatsen fra høsten 2026 i større grad kan rettes mot andre bransjer enn de som hittil har vært prioritert, som skole, helse og sosial.
------------------	--

Blant de nye satsingsområdene vil sykdomsforebygging innen barnevern og barnehager være særlig prioritert.

Statsforvalteren

Klima- og miljø

Det skal gjennomføres en tilsynsaksjon på høsten 2025 som vil fokusere på kommunenes sortering av mat- og plastavfall. Aksjonen vil se på om kommunene oppfyller kravene i avfallsforskriften.

Det er planlagt syv tilsyn med ulike kommuner, og disse fremgår av tilsynskalenderen.

Sosial- og barnevern

Det gjennomføres landsomfattende tilsyn med NAV-kontorenes ansvar for å tilby økonomisk rådgivning til personer i en krevende økonomisk situasjon. Det føres også tilsyn med NAV-kontorenes bruk av vilkår ved tildeling av økonomisk stønad.

På grunn av økt omfang av klagesaker reduseres omfanget av tilsyn midlertidig for innværende år. Det planlegges for normal aktivitet fra neste år.

Det landsomfattende tilsynet på barnevernsområdet i 2025 retter seg mot barnevernstjenestenes arbeid med undersøkelser. Målet er å sikre at undersøkelsene gjennomføres på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende lovverk.

Barnehage- og utdanning

Det gjennomføres forundersøkelser for å vurdere hvordan kommuner og bydeler sikrer gjennomføringen av spesialpedagogisk hjelp. Tilsynsteamene er tilrettelagt opplæring og alternative opplæringsarenaer.

Erfaringene med slike forundersøkelser er gode, da de gjør det mulig å målrette tilsynsinnsatsen der behovet er størst. Dette bidrar til mer effektiv ressursbruk både for tilsynsmyndigheten og for de som mottar tilsynet.

Østfold fylkeskommune vil få tilsyn med fokus på individuell tilrettelagt opplæring og internkontroll.

